

Bruxelles, 20.5.2020
COM(2020) 553 final

RAPORT AL COMISIEI

Malta

**Raport elaborat în conformitate cu articolul 126 alineatul (3) din Tratatul privind
funcționarea Uniunii Europene**

RAPORT AL COMISIEI

Malta

Raport elaborat în conformitate cu articolul 126 alineatul (3) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene

1. INTRODUCERE

La 20 martie 2020, Comisia a adoptat o comunicare privind activarea clauzei derogatorii generale din Pactul de stabilitate și de creștere. Clauza, astfel cum se menționează la articolul 5 alineatul (1), articolul 6 alineatul (3), articolul 9 alineatul (1) și articolul 10 alineatul (3) din Regulamentul (CE) nr. 1466/97, precum și la articolul 3 alineatul (5) și articolul 5 alineatul (2) din Regulamentul (CE) nr. 1467/97, facilitează coordonarea politicilor bugetare în perioade de declin sever al economiei. În comunicarea sa, Comisia a împărtășit Consiliului opinia ei potrivit căreia, date fiind estimările care indică existența unui declin economic sever determinat de epidemia de COVID-19, condițiile actuale permit activarea clauzei. La 23 martie 2020, miniștrii de finanțe ai statelor membre au fost de acord cu evaluarea efectuată de Comisie. Activarea clauzei derogatorii generale permite o abatere temporară de la traiectoria de ajustare către îndeplinirea obiectivului bugetar pe termen mediu, cu condiția ca acest fapt să nu periclitaze sustenabilitatea fiscală pe termen mediu. În ceea ce privește componenta corectivă, Consiliul poate decide, de asemenea, pe baza unei recomandări a Comisiei, să adopte o traiectorie fiscală revizuită. Clauza derogatorie generală nu suspendă procedurile Pactului de stabilitate și de creștere. Ea permite statelor membre să se abată de la cerințele bugetare care s-ar aplica în mod normal, permițând în același timp Comisiei și Consiliului să ia măsurile necesare de coordonare a politicilor în cadrul pactului.

Datele notificate de către autoritățile malteze la 31 martie 2020 și validate ulterior de Eurostat¹ arată că deficitul public al Maltei a fost, în 2019, de 0,5 % din PIB, în timp ce datoria publică era de 43,1 % din PIB. Conform Programului de stabilitate pentru 2020, Malta plănuiește un deficit de 7,5 % din PIB în 2020, în timp ce datoria este planificată să atingă valoarea de 54,5 % din PIB.

Deficitul planificat pentru 2020 atestă în manieră *prima facie* existența unui deficit excesiv, astfel cum este definit în Pactul de stabilitate și de creștere.

În acest context, Comisia a pregătit prezentul raport, care analizează respectarea de către Malta a criteriului referitor la deficit prevăzut în tratat. Criteriul referitor la datorie poate fi considerat ca fiind îndeplinit, întrucât ponderea datoriei este sub valoarea de referință de 60 % din PIB, prevăzută în tratat. El ia în considerare toți factorii relevanți și ține seama în mod corespunzător de șocul economic major determinat de pandemia de COVID-19.

¹ <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/2995521/10294648/2-22042020-AP-EN.pdf/6c8f0ef4-6221-1094-fef7-a07764b0369f>

Tabel 1. Deficitul public și datoria publică (% din PIB)

		2016	2017	2018	2019	2020 COM	2021 COM
Criteriul referitor la deficit	Soldul bugetului public	1,0	3,3	1,9	0,5	- 6,7	- 2,5
Criteriul referitor la datorie	Datoria publică brută	55,5	50,3	45,6	43,1	50,7	50,8

Notă: Eurostat, previziunile Comisiei din primăvara anului 2020

2. CRITERIUL REFERITOR LA DEFICIT

Conform Programului de stabilitate, se estimează că deficitul public al Maltei va ajunge, în 2020, la valoarea de 7,5 % din PIB, depășind cu mult valoarea de referință de 3 % din PIB, prevăzută în tratat.

Depășirea planificată pentru 2020 a valorii de referință prevăzute în tratat este excepțională, deoarece rezultă dintr-un declin economic sever. Luând în considerare impactul pandemiei de COVID-19, previziunile Comisiei din primăvara anului 2020 estimează o contracție a PIB-ului real în 2020 cu 5,8 %.

Depășirea planificată a valorii de referință prevăzută în tratat ar fi temporară, pe baza previziunilor Comisiei din primăvara anului 2020, care estimează că deficitul public va scădea sub 3 % din PIB în 2021. Cu toate acestea, previziunile respective au un grad de incertitudine foarte mare.

Pe scurt, deficitul planificat pentru 2020 depășește cu mult valoarea de referință de 3 % din PIB, prevăzută în tratat. Depășirea planificată este considerată a fi excepțională, astfel cum este definită în tratat și în Pactul de stabilitate și de creștere, în timp ce caracterul depășirii este considerat în prezent ca fiind temporar. Astfel, analiza sugerează că, la o primă analiză, criteriul referitor la deficit, astfel cum este definit în tratat și în Regulamentul (CE) nr. 1467/97, nu este îndeplinit.

3. FACTORI RELEVANȚI

Articolul 126 alineatul (3) din tratat prevede că, în cazul în care un stat membru nu îndeplinește cerințele aferente unuia sau ambelor criterii, Comisia trebuie să întocmească un raport. Raportul „examinează, de asemenea, dacă deficitul public depășește cheltuielile publice de investiții și ține seama de toți ceilalți factori relevanți, inclusiv de poziția economică și bugetară pe termen mediu a statului membru.”

Respectivii factori sunt clarificați suplimentar la articolul 2 alineatul (3) din Regulamentul (CE) nr. 1467/97, care prevede, de asemenea, că trebuie să fie luați în considerare în mod corespunzător „orice alți factori care, în opinia statului membru în cauză, sunt relevanți pentru evaluarea globală a respectării criteriilor privind deficitul și datoria și pe care statul membru i-a prezentat Consiliului și Comisiei”.

În situația actuală, un factor suplimentar esențial care trebuie luat în considerare în ceea ce privește anul 2020 este impactul economic al pandemiei de COVID-19, care are un impact foarte important asupra situației bugetare și care determină o perspectivă foarte nesigură. Pandemia a determinat, de asemenea, activarea clauzei derogatorii generale.

3.1. Pandemia de COVID-19

Pandemia de COVID-19 a determinat un șoc economic major care are un impact negativ semnificativ în întreaga Uniune Europeană. Consecințele asupra creșterii PIB-ului vor depinde atât de durata pandemiei, cât și de măsurile luate la nivel național, european și pe plan mondial pentru a-i încetini extinderea, pentru a proteja capacitățile de producție și pentru a sprijini cererea agregată. Statele membre au adoptat deja sau sunt pe cale să adopte măsuri bugetare pentru a crește capacitatea sistemelor de sănătate și pentru a oferi ajutor persoanelor și sectoarelor deosebit de afectate. În plus, au fost adoptate măsuri semnificative de susținere a lichidității, precum și alte garanții. Sub rezerva unor informații mai detaliate, autoritățile statistice competente urmează să examineze dacă măsurile respective au sau nu un impact imediat asupra soldului bugetului public. Împreună cu scăderea activității economice, respectivele măsuri vor contribui la creșterea substanțială a deficitului public și a situației datoriilor.

3.2. Situația economică pe termen mediu

Creșterea anuală a PIB-ului real al Maltei, de 7,3 % în 2018 și de 4,4 % în 2019, a fost determinată de cererea internă susținută de un consum privat solid și de investiții solide. În 2020, economia Maltei va fi grav afectată de pandemia de COVID-19. Programul de stabilitate presupune o scădere a PIB-ului cu aproximativ 5,5 % în 2020, înainte de a se redresa într-o anumită măsură în 2021. Potrivit previziunilor Comisiei din primăvara anului 2020, se estimează că PIB-ul va scădea cu aproximativ 5,75 %. Se estimează o scădere a consumului privat din cauza restricțiilor de deplasare și a închiderii întreprinderilor neesențiale. Se estimează că și investițiile vor scădea, în pofida continuării anumitor proiecte de investiții de mare amploare în domeniul sănătății și al infrastructurii. Se estimează că mediul extern nefavorabil se va traduce printr-o scădere substanțială a exporturilor de servicii, reflectându-se, de asemenea, în oprirea turismului. Scăderea importurilor va fi mai mică, reflectând în principal cererea internă în scădere. Acest factor are un rol atenuant în evaluarea respectării de către Malta în 2020 a criteriului referitor la deficit.

Se estimează că economia își va reveni în 2021, deoarece se consideră că relaxarea restricțiilor generale va reimpulsiona cererea internă. Totuși, Malta este o economie mică deschisă și, prin urmare, perspectivele sale economice sunt foarte sensibile la incertitudinile globale și la performanțele partenerilor ei comerciali. Pe termen mediu, se estimează că Malta va continua să crească mai mult decât media Uniunii. Creșterea potențială în Malta este susținută de creșterea populației, de acumularea de capital și de creșterea productivității.

3.3. Situația bugetară pe termen mediu

Malta face obiectul componentei preventive a Pactului de stabilitate și de creștere și, în 2019, a fost necesar să asigure respectarea continuă a obiectivului ei bugetar pe termen mediu (un buget echilibrat în termeni structurali). Pe baza datelor privind bugetul și a previziunilor Comisiei din primăvara anului 2020, ambii piloni indică o oarecare abatere. Mai precis, creșterea cheltuielilor publice nete a depășit rata permisă de criteriul de referință privind cheltuielile, iar soldul structural din 2019 s-a înrăutățit în raport cu deteriorarea structurală permisă. Prin urmare, evaluarea globală indică o oarecare abatere în 2019 de la cerințele Pactului de stabilitate și de creștere.

În Programul de stabilitate pentru 2020 referitor la Malta se estimează o înrăutățire considerabilă a finanțelor publice, de la un excedent de 0,5 % din PIB în 2019, la un deficit de 7,5 % din PIB în contextul pandemiei de COVID-19. Se estimează că pachetul de măsuri fiscale vizând combaterea impactului negativ al pandemiei reprezintă 4,1 % din PIB, fiind destinat în principal suplimentelor salariale, prestațiilor sociale speciale și cheltuielilor suplimentare în domeniul sănătății. În plus, guvernul a amânat plata impozitelor și a oferit garanții de aproximativ 2,8 % din PIB, cu privire la care autoritățile statistice examinează dacă au un impact bugetar imediat sau nu. Deficitul reflectă, de asemenea, o scădere, așteptată, a veniturilor, reflectând în principal o scădere a consumului gospodăriilor. Se estimează că în 2021 deficitul va scădea la 3,6 % din PIB. Această estimare depinde în mare măsură de redresarea economică presupusă a fi modestă, determinată în principal de cererea internă, despre care se estimează că va sprijini veniturile obținute atât din impozitele directe pe consum, cât și din impozitele indirecte care reflectă îmbunătățiri ale pieței forței de muncă. Se estimează că cheltuielile publice vor scădea pe măsură ce sprijinul temporar pentru politici va fi redus progresiv. Pe termen mediu, Programul de stabilitate implică revenirea ponderii datoriei din PIB pe o traiectorie descendentă și revenirea spre îndeplinirea obiectivului bugetar pe termen mediu de realizare a unui buget echilibrat în termeni structurali.

3.4. Alți factori invocați de statul membru

La 12 mai 2020, autoritățile malteze au transmis o scrisoare în care sunt menționați factori relevanți, în conformitate cu articolul 2 alineatul (3) din Regulamentul (CE) nr. 1467/97. Analiza prezentată în secțiunile anterioare cuprinde deja în mare măsură factorii esențiali menționați de autorități. Factorii suplimentari care nu au fost încă menționați mai sus sunt cei legați de consolidarea cadrului fiscal, în special prin instituționalizarea revizuirii cheltuielilor.

4. CONCLUZII

Conform Programului de stabilitate, deficitul public al Maltei este planificat să crească în 2020 la valoarea de 7,5 % din PIB, depășind cu mult valoarea de referință de 3 % din PIB, prevăzută în tratat. Depășirea planificată a valorii de referință este considerată excepțională și, în prezent, este considerată ca fiind temporară.

În conformitate cu tratatul și cu Pactul de stabilitate și de creștere, prezentul raport a examinat, de asemenea, factorii relevanți. În ansamblu, având în vedere că deficitul planificat este cu mult peste 3 % din PIB și ținând seama de toți factorii relevanți, analiza sugerează că criteriul referitor la deficit, astfel cum este definit în tratat și în Regulamentul (CE) nr. 1467/1997, nu este îndeplinit.